

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2021-12-31

Region Västernorrland

2022-04-14

Sammanfattning

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i region Västernorrland har KPMG granskat regionens årsredovisning för räkenskapsåret 2021. Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Regionens revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Årsredovisningen

Vi har granskat årsredovisningen och vi har inte funnit några väsentliga felaktigheter i denna. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed.

Vi har med reservation för de eventuella effekter av att granskningen utförts enligt de avgränsningar som anges i stycke 1.4, inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet, och i granskningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsbokslutet inte, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Sammanfattning

Resultat

Regionens resultat för året uppgår till 637 mnkr, vilket är 429 mnkr högre än samma period förra året och 577 mnkr högre än budget. Det beror till stor del på ökade intäkter, skatter och generella statsbidrag kopplade till coronapandemin. Regionen har även realiserade vinster i värdepapper, 143 mnkr högre än budget, samt en orealiserad vinst om 145 mnkr.

Balanskrav

Vi konstaterar att regionen har uppnått balanskravet för helåret.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning.

Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Vår sammanfattande bedömning är att det är svårt att objektivt bedöma utfallet av finansiella mål och verksamhetsmål med betydelse av god ekonomisk hushållning. I vår bedömning har vi beaktat att det ekonomiska resultatet är kraftigt påverkat av bl a statsbidrag samtidigt som verksamheterna har betydande problem med växande vårdskuld (noteras att det inte är en redovisningsmässig skuld) och andra utmaningar vilket också framgår av regionstyrelsens utvärdering. I vår bedömning har vi även särskilt beaktat att det är särskilt svårt att bedöma utfallet av verksamhetsmålen, se avsnitt 2.4.2.

2022-04-14

Frida Kolbäck
Auktoriserad revisor

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

1 Inledning

Inledning

Vi har av Region Västernorrlands revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2021.

Revisorerna ska enligt 12 kap kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Granskningen syftar till att bedöma om:

- Regionens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokförings- och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner samt rekommendationer.
- Resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Inledning - fortsättning

1.3 Metod

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Noter
- Drift- och investeringsredovisning

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag
- Översiktlig analys av övriga poster

Inledning - fortsättning

1.4 Avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras genom fastställd normering av SKR och Skyrev. Detta innebär att granskningen inte uppfyller de krav som ställs på en auktoriserad revisor eller ett auktoriserat revisionsbolag enligt revisorslagen eller internationella standarder för revision (ISA). Det innebär att vi inte uttalar oss över årsredovisningen så som vi gjort om dessa krav varit uppfyllda.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade) i årsredovisningen. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

I årsredovisningen har vi granskat de finansiella rapporterna med tillhörande noter samt målen för god ekonomisk hushållning. Sidorna 2-41 och 59-73 har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna. Vår granskning innebär att vi tar stickprov på de finansiella siffrorna och att informationen i förvaltningsberättelsen är förenlig med de finansiella delarna, dvs. vi granskar inte alla siffror på nämnda sidor. Övriga sidor i årsredovisningen omfattas inte av denna granskning.

Denna rapport sammanfattar främst i avvikelseform våra väsentligaste iakttagelser från granskningen.

1.5 Ansvarig nämnd

Granskningen avser regionstyrelsens årsredovisning som enligt kommunallagen ska behandlas av regionfullmäktige.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

2 Resultat av granskningen

2. Resultat av granskningen

2.1 Förvaltningsberättelse

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

RKR preciserar i RKR R15 vad förvaltningsberättelsen ska innehålla. Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av LKBR, utan betraktas som underlag till regionens förvaltningsberättelse. Vi har inte granskat nämndvis redovisning.

Vi noterar att förvaltningsberättelsen uppfyller kraven vilka preciseras i RKR R15.

Vår bedömning är att regionen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer.

2. Resultat av granskningen

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet Ekonomisk analys och redovisning att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med LKBR och RKR:s rekommendationer.

Vid vår granskning har vi stickprovsvis granskat redovisningsprinciper, genom intervjuer och översiktlig kontroll, mot RKR:s gällande rekommendationer.

Vår bedömning är att regionen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer med vissa undantag:

- I likhet med tidigare år konstaterar vi att anpassning av RKR 14 Materiella anläggningstillgångar inte fullt ut är genomförd avseende komponentredovisning. Investeringar från och med år 2018 redovisas dock enligt komponentansatsen.
- I årsredovisningen saknas uppgifter om vilken rekommendation regionen använder avseende intäkter, framförallt erhållna bidrag.
- I redovisningsprinciperna framgår att regionen har påbörjat en översyn avseende leasingavtal, detta då regionen i dagsläget redovisar samtliga leasingavtal som operationella. I RKR R5 definieras finansiella leasingavtal, långa lokalavtal brukar kunna ses som finansiella leasingavtal då dessa ofta förlängs löpande.

Vi rekommenderar regionen att årligen dokumentera en egen genomgång mellan aktuella redovisningsprinciper och av regionen tillämpade principer.

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att regionen i huvudsak efterföljer RKR:s rekommendationer.

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.3 Balanskrav

En region ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och redovisa denna i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat enligt KL 8 kap 5§. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Region Västernorrland redovisar en avstämning av balanskravet i förvaltningsberättelsen enligt KL. Regionens överskott för året uppgår till 637 mnkr. Vid avstämning av balanskravet avgår realisationsvinster i bostadsrätter och fastigheter om 64 mnkr samt realiserade vinster i värdepapper 145 mnkr varvid balanskravsresultatet uppgår till 428 mnkr.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet.

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att regionerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar regionernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Regionfullmäktige har i regionplanen för 2021 – 2023 fastställt fyra inriktningsmål. I regionplanen är det endast målet vad gäller ekonomiperspektivet som är kopplat till god ekonomisk hushållning men vi tolkar av årsredovisningen att samtliga perspektiv är viktiga i detta avseende. Bedömningen sker inte utifrån enskilda mått utan är enligt årsredovisningen en samlad bedömning utifrån genomförda eller påbörjade aktiviteter och åtgärder. Det framgår inte tydligt vad som ska ingå i bedömningen och vilken betydelse olika delar ska ha i bedömningen.

Av årsredovisningen framgår att styrelsens bedömning är att för det enskilda året bedöms regionen till stor del ha uppfyllt den ekonomiska delen av god ekonomisk hushållning. Det beror enligt styrelsen på främst tillfälliga orsaker. Men på grund av pandemin har många planerade uppgifter fått läggas åt sidan varför styrelsen gör bedömningen att regionen inte fullt ut har uppfyllt fullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning.

Vår sammanfattande bedömning är att det är svårt att objektivt bedöma utfallet av finansiella mål och verksamhetsmål med betydelse av god ekonomisk hushållning. I vår bedömning har vi beaktat att det ekonomiska resultatet är kraftigt påverkat av bl a statsbidrag samtidigt som verksamheterna har betydande problem med växande vårdskuld (noteras att det inte är en redovisningsmässig skuld) och andra utmaningar vilket också framgår av regionstyrelsens utvärdering. I vår bedömning har vi även särskilt beaktat att det är särskilt svårt att bedöma utfallet av verksamhetsmålen, se avsnitt 2.4.2.

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.4.1 Finansiella mål

I årsredovisningen finns redovisning över ekonomiperspektivet:

Långsiktigt mål (10 år och framåt) Målsättning gällande god ekonomisk hushållning, 2 procent (exklusive marknadsvärdering av finansiella placeringar) av intäkter från skatt och generella statsbidrag motsvarande cirka 170 miljoner kronor. Med god ekonomisk hushållning och en soliditet över noll på längre sikt (25–30 år), har generationsfrågan i finansieringen av dagens verksamhet beaktats fullt ut.

Önskat resultat 2023

Återställning av underskotten fram till 2023 har skett.

Det egna kapitalet förstärks under planperioden och soliditeten ökar.

Pensionsförvaltningen tillförs årligen minst ett belopp motsvarande den årliga förändringen av Region Västernorrlands pensionsavsättning, för att trygga framtida Pensionsåtaganden.

Prioritering och förflyttning av resurser och uppdrag till Primärvården sker successivt enligt de underlag som utarbetas och beslutas allteftersom. Överflyttning av medel ska ske inom ramen för befintliga resurser och inom ramen för god ekonomisk hushållning.

Målbedömning 2021

Målet har nåtts

Målet har nåtts

Målet har nåtts

Målet har nåtts

Långsiktigt mål (10 år och framåt) Minska kostnaden per DRG-poäng till högst 3 procent över snittet i riket jämförbara sjukhus vilket innebär en effektivisering med 10 %

Önskat resultat 2023

Minskad kostnad per DRG-poäng till högst 7,5 procent över genomsnittet för i riket jämförbara sjukhus

Målbedömning 2021

Målet har inte nåtts

2. Resultat av granskningen- fortsättning

Regionens bedömning är att regionen är på väg att nå målen för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Vi kan visserligen utifrån resultatet i årsredovisningen dela styrelsens bedömning. Det bör dock noteras att resultatet är kraftigt påverkat av de extra tillskott som regionen fått med anledning av Coronapandemin.

Av riktlinjerna/styrdokument*) framgår inte hur sådana särskilda intäkter (och kostnader) som uppstått med anledning av pandemin ska hanteras i bedömningen. Men beaktande ovanstående är det svårt att göra en objektiv bedömning att de finansiella mål som är kopplade till god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

*) God ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv och Samlad ledningsprocess

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.4.2 Verksamhetsmål

Verksamhetsmålen är i likhet med tidigare år indelade i tre perspektiv, invånare, medarbetare och processer. Regionstyrelsens bedömning avseende dessa perspektiv enligt de symboler som presenteras i årsredovisningen att måluppfyllelsen är på väg att uppnås.

Till varje perspektiv finns långsiktigt mål, önskat resultat 2023 samt önskad nivå 2021. Under respektive perspektiv finns ett antal mått kopplade till respektive perspektiv.

Ett antal mål har kvantifierbara och mätbara mått t ex Region Västernorrland har ett effektiv styr- och ledningssystem där bedömningen sker utifrån index i Hållbart medarbetarengagemang. Dessa mått går också att följa upp mot underlag.

Andra är mer svåra att bedöma. Ett exempel är om ambitionerna i Region Västernorrlands hållbarhetsarbete har uppnåtts. Av hållbarhetsplanen framgår att genomförande inte går i den takt som krävs för att målsättningarna ska nås till år 2024, och det har påverkats negativt av pandemin som pågått under planperioden.

För hög kvalitet och patientsäkerhet har ett av måtten ”hållbart säkerhetsengagemang” inte utvärderats för år 2021.

Vi anser därför att det är svårt att objektivt bedöma utfallet av verksamhetsmålen.

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.5 Resultaträkning

En regions långsiktiga utveckling är beroende av att intäkterna ökar mer än kostnaderna för att inte urholka det egna kapitalet.

Årets resultat uppgår till 637 mnkr vilket är 577 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på 60 mnkr. Verksamhetens intäkter har ökat med ca 9% (154 mnkr) samtidigt har kostnaderna har ökat med ca 6 % (552 mnkr) jämfört med fg år. I likhet med föregående år har regionen erhållit statliga stöd för kostnader kring coronapandemin. Kostnadernas ökning är främst hänförliga till personalkostnaderna, högre löner samt ändrade livstidsantaganden i pensionsavsättningen som påverkat pensionsavsättningen med 205 mnkr i en engångseffekt.

Regionen har på totalen en positiv budgetavvikelse om 577 mnkr. Styrelse och nämnder visar på en positiv budgetavvikelse om 203 mnkr, av förvaltningarna är det endast Länssjukvårdsområde Somatik som visar en negativ budgetavvikelse, -65 mnkr. En stor del av de positiva avvikelserna för regionen på total nivå kommer från realiserade och orealiserade kursförändringar, 374 mnkr. Under året har omplaceringar av värdepappersportföljen genomförts och 229 mnkr av tidigare års orealiserade övervärden realiserats.

Vi har granskat resultaträkningen och har inte funnit några väsentliga felaktigheter.

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.6 Balansräkning

2.6.1 Övriga fordringar

Övriga fordringar har ökat med 93 mnkr, hela denna ökning förklaras av upplupna skatteintäkter. Vi har granskat att skatteintäkterna är korrekt upptagna och vår bedömning är att korrekta skatteintäkter har redovisats i årsredovisningen.

2.6.2 Kortfristiga placeringar

Under året har kortfristiga placeringar ökat med 1 302 mnkr, varav 172 mnkr förklaras av ökat marknadsvärde på placeringarna men i övrigt förklaras ökningen i ytterligare placeringar i kortfristiga placeringar. Detta speglas även i kassa och bank som har minskat med 470 mnkr.

2.6.3 Avsättning för pensioner

Avsättningen för pensioner har ökat med 394 mnkr, 205 mnkr av denna ökning beror på ändringar i nationella riktlinjer kring livslängdsantaganden i beräkningen av pensionsavsättningen.

2.6.4 Finansiell leasing

Vi har noterat att regionen har ett antal väsentliga leasingavtal, framförallt hyresavtal avseende lokaler, som skulle kunna ses som finansiell leasing. Vår rekommendation är att regionen ser över sina leasingåtaganden och gör en bedömning om de enligt RKR R5 bör redovisas som finansiell leasing i årsredovisningen. Vi har noterat att en översyn har påbörjats, men ingen förändring har gjorts i årets årsredovisning.

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.7 Kassaflödesanalys

Enligt LKBR 8:1 ska kassaflödesanalysen innehålla information om regionens in- och utbetalningar under året. Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR R13 Kassaflödesanalys.

Vår bedömning är att kassaflödesanalysen redovisar finansieringar och investeringar och att kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

2.8 Driftredovisning

Enligt LKBR 10:1 ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten.

Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfall kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges sist beslutade budget.

Vår bedömning är att informationen kring driftredovisningen i årsredovisningen uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen.

2.9 Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10:2 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av regionens investeringsverksamhet.

Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfallet kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges budget samt plan för investeringsverksamheten. Vidare framgår det att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av samt ska investeringsredovisningen även ska omfatta koncernföretagens investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Region Västernorrlands budget för investeringar under 2021 uppgår till 472 mnkr och årets utfall uppgår till 236 mnkr. Det är en avvikelse på 236 mnkr. Avvikelsen hänförs främst till investeringar i fastigheter där vissa projekt skjutits på framtiden till följd av Coronapandemin, där uppgår avvikelsen mot budget till 185 mnkr.

2. Resultat av granskningen- fortsättning

2.10 Sammanställda räkenskaper

Sammanställda räkenskaper för en koncern avser enligt LKBR 12:1 en sammanställning av regionens och koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar och kassaflödesanalyser samt noter.

De juridiska personer som, förutom regionen, i första hand är aktuella är Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (50 %), Stiftelsen Läns museet Västernorrland (70 %) och Scenkonst i Västernorrland AB (60 %).

Regionen har inte upprättat någon sammanställd redovisning sedan 2009, vilket enligt vår bedömning har varit förenligt med RKR:s rekommendation nr 8:2. Detta beror på att övriga juridiska personer endast har en ringa omsättning och balansomslutning i förhållande till Regionen

LKBR 12:3 innebär bland annat en utvidgning av vilka juridiska personer som ska ingå i koncernredovisningen. Ändringen innebär bland annat att även juridiska personer där regionen inte har ett betydande inflytande ska anses vara ett koncernföretag om den juridiska personen har särskild betydelse för regionens verksamhet eller ekonomi.

Regionen har med hänvisning till RKR 16 inte upprättat någon sammanställd redovisning. Detta baserat på att ingen sammanställd redovisning behöver upprättas om samtliga kommunala koncernföretag, såväl var för sig som tillsammans, är utan väsentlig betydelse för kommunen. Vi anser att regionen även bör pröva om koncernföretagen har särskild betydelse, och att de därför bör ingå i den sammanställda redovisningen enligt LKBR 12:3 och RKR 16.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2022 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.